

EL FINAL DE LA MONARQUIA D'ALFONS XIII, LA SEGONA REPÚBLICA I LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA (1902 – 1939)

Apunts 1 – El final de la monarquia d'Alfons XIII i la proclamació de la 2a República Espanyola

Entre 1902 i 1931 va regnar a Espanya el rei **Alfons XIII de Borbó** (1886 – 1941)
Estava casat des de 1906 amb la princesa britànica Victòria Eugènia de Battenberg.

Fins a l'any 1921, el règim polític de la monarquia d'Alfons XIII es va caracteritzar per la **corrupció electoral** (sistema bipartidista), els **conflictes socials** (el "pistolisme"), l'**endarreriment econòmic** i les **guerres colonials** (nord del Marroc).

Entre 1923 i 1931, Alfons XIII va permetre l'establiment d'una **dictadura militar** de la mà del general Miguel Primo de Rivera, que va suspendre la Constitució, va tancar el Parlament i va abolir les llibertats democràtiques.

El 1930 **Primo de Rivera** va dimitir i el Rei, en un intent de salvar la monarquia, va nomenar Cap del Govern primer al **general Berenguer**, i després a l'**almirall Aznar**, amb l'encàrrec de convocar eleccions i mirar de tornar al règim anterior.

Oposició al règim per part dels:

- **REPUBLICANS**
- **SOCIALISTES**
- **CATALANISTES**

Havien signat el **PACTE DE SANT SEBASTIÀ** (agost de 1930) per enderrocar la monarquia d'Alfons XIII i instaurar la República a Espanya.

Eleccions Municipals del 12 d'abril de 1931
GRAN VICTÒRIA DELS **PARTITS REPUBLICANS**

14 d'abril de 1931
Proclamació de la **SEGONA REPÚBLICA ESPANYOLA**

El Rei **Alfons XIII** va abandonar Espanya i va exiliar-se a Itàlia.

Es va formar un Govern provisional de la República, presidit pel centrista catòlic **Niceto Alcalá Zamora** (abril – juny de 1931)

format per:

- ⇒ **republicans**
- ⇒ **socialistes**
- ⇒ **catalanistes d'esquerra**
- ⇒ altres grups

Les seves primeres reformes:

- Alliberament dels presos polítics (**amnistia**)
- Legalitat de tots els **partits polítics** i **sindicats**
- **Lleis de caràcter social**: jornada laboral de 8 hores, millores en la situació dels jornalers del camp, jurats mixtos per resoldre conflictes en les empreses ...
- Es va instaurar la **Generalitat de Catalunya** i es va reconèixer el dret de Catalunya a l'**autogovern**.
- altres ...

Celebració de noves eleccions el dia **28 de juny de 1931**.

↓
VICTÒRIA DELS PARTITS **REPUBLICANS** I **SOCIALISTES**.

↓
NOU PARLAMENT I NOU GOVERN D'ESPANYA

↓
REDACCIÓ D'UNA **CONSTITUCIÓ**

PROBLEMES PER A LA REPÚBLICA:

- ➔ **Oposició de l'Església** (crema de convents)
- ➔ **vagues obreres revolucionàries** (anarquistes de la **CNT**...)
- ➔ **boicot de les oligarquies** (cacics, grans empresaris ...)

LA CONSTITUCIÓ DE LA SEGONA REPÚBLICA ESPANYOLA

GRANS PRINCIPIS DE LA CONSTITUCIÓ DE 1931

Sufragi → sufragi universal masculí i femení

Relació Església – Estat → Aconfessionalitat de l'Estat i separació entre Església i Estat. Respecte per tots els cultes i creences, però sense identificar-se amb cap.

Drets i llibertats → Ampli reconeixement dels drets fonamentals dels individus i col·lectius.

Propietat privada → Reconeixement del dret a la propietat privada, però amb la facultat de l'Estat d'expropiar els béns d'utilitat pública.

SEPARACIÓ DE PODERS:

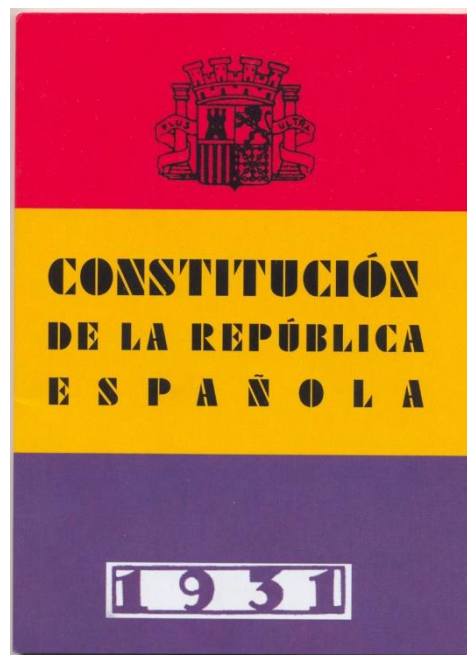
Poder legislatiu → En mans del Parlament (les Corts, unicamerals)

Poder executiu → el Consell de Ministres i el President de la República.

Poder judicial → tribunals independents.

Configuració de l'Estat → Estat integral, però amb dret a l'autonomia per a les regions que ho demanin (com en el cas de Catalunya)

Aprovada en referèndum per **sufragi universal** i promulgada el 9 de desembre de 1931

President de la República:

Niceto Alcalá Zamora

Cap del Govern:

Manuel Azaña Díaz (Acción Republicana → Izquierda Republicana)

Govern format per / o amb el suport de:

- ➔ **Republicans d'esquerra** (Azaña)
- ➔ **PSOE** (socialistes)
- ➔ **Catalanistes d'esquerra** (ERC)

Allegoría de la República